

КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЦІ ТА МЕНЕДЖМЕНТІ

Авраменко Д. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК В ПРИЙНЯТТІ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ

Кожне підприємство прораховує стратегії розвитку своєї діяльності, оцінюючи майбутні результати. Для ефективного оцінювання майбутніх результатів планових дій підприємства слід застосовувати методи експертних оцінок [1].

Метод експертних оцінок з позиції використання прибутку вивчали В. Горбатенко, Т. Сааті, А. Денисова, Є. Зайцева, О. Орлова, О. Кузнецова, Н. Приходько та О. Дугельна, М. Шапочка та О. Макарюк, та розглядали застосування експертних оцінок при прийнятті рішень за умов невизначеності.

Метою застосування методів експертних оцінок є прагнення прогнозування та оцінки майбутніх результатів дій на основі прогнозів фахівців.

Коли компанія вирішує застосовувати метод експертних оцінок, то починає проводитися опитування певної експертної групи для того, щоб визначити якісь змінні величини, які необхідні для того, щоб оцінити поставлене питання. Експертами вважаються особи, які висловлюють свою думку по якомусь спірному або складному питанню. До цих експертів мають належати різні люди з різним типом мислення, що полегшує оцінку та вирішення проблеми. Експерти можуть дати оцінку стосовно того, як треба залучати інвестиції, ставити критерії відбору варіантів рішення, встановлювати строки досягнення поставлених завдань. При формуванні експертних груп виникає проблема, яка полягає у відсутності методів, які б у повній мірі гарантували об'єктивність експертизи [2, с. 41]. Головною умовою для ефективного застосування методів є наявність достатньої кількості інформації в експертів, що досліджують проблемні питання, а також високий рівень знань та високий професійний статус [3, с. 71-73]. Сам експерт

не має бути за чи проти якогось варіанту вирішення проблеми, щоб не виникло вирішене питання, яке засновано на особистісному виборі. В економіці виділяють такі види експертних методів: індивідуальні, колективні, метод Делфі. Індивідуальними експертними методами називають сукупність всіх мислень експертів, що склалися кожним з них окремо, не враховуючи думки один одного. До таких методів належать: методи інтерв'ю та анкетування.

Колективними методами вважаються методи, що можуть забезпечити єдине рішення, як наслідок поєднання думок всіх залучених до вирішення питання експертів. До колективних методів експертної оцінки відносять: метод комісії, методи Делфі, відстороненого оцінювання та конференція ідей. В навчальному посібнику розглядаючи теорію прийняття управлінських рішень, автори зазначають, що усі методи експертних оцінок поділяють на дві основні групи – метод індивідуальних та метод колективних експертних оцінок [3, с. 71].

Метод експертних оцінок складається з декількох етапів – підбір експертів і формування експертних груп, формування питань і складання анкет, робота з експертами, визначення узагальнених оцінок на основі оцінок окремих експертів, Аналіз і розробка експертних оцінок [4, с. 254].

Метод індивідуальної експертизи має позитивну особливість – це оперативність і невеликі затрати [5, с. 260]

Можна зробити висновок, що методи експертних оцінок відіграють немаленьке значення в дослідженнях економіки, особливо якщо це стосується стратегічного і функціонально-вартісного аналізу. Якщо застосовувати ці методи, наприклад, можна визначити обсяги та структуру споживання товарів харчування чи послуг населенням, на відміну від інших методів, які не дають точний аналіз через брак інформації. Вивчаючи матеріали по застосуванню методів експертних оцінок, я звернула увагу на те, що ці методи мають і певні недоліки. До них можна віднести високі витрати на проведення та досить висока вірогідність суб'єктивізму.

Список використаних джерел:

1. Олексієнко Р.Ю., Донець А.О. Місце експертної оцінки у прийнятті управлінських рішень. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-59>

2. Денисова А.В. Використання методу експертних оцінок. *Післядипломна освіта*. 2019. С. 41.
3. Петруня Ю.Є., Літовченко Б.В., Пасічник Т.О. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник. 3-тє видання, перероблене і доповнене. Дніпро, 2015. 209 с.
4. Полінкевич О.М., Волинець І.Г. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. Луцьк, 2018. 254 с.
5. Мартинова О.В., Шевченко О.К. Науковий журнал «Молодий вчений». 2021. С. 260-265.

Богдан А. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ ЕВРИСТИЧНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Тематика щодо евристичних методів аналізу в діяльності підприємств є дуже актуальною в сучасному світі, оскільки підприємства, незалежно від їх галузі, постійно знаходяться в умовах змін і конкуренції, і шукають нові способи підвищення своєї ефективності та конкурентоспроможності. Використання евристичних методів аналізу дозволяє підприємствам знайти нові шляхи підвищення ефективності своєї діяльності, усвідомити рівні ризиків і вирішення проблем, які не можуть бути вирішені за допомогою традиційних методів аналізу. Крім того, застосування евристичних методів дозволяє підприємствам бути більш гнучкими та адаптивними до змін на ринку, а також забезпечує більш ефективне використання ресурсів підприємства. Отже, тема щодо евристичних методів аналізу в діяльності підприємств є дуже актуальною для практики та дослідження, оскільки надає можливість підвищити ефективність підприємств та підвищити їх конкурентоспроможність.

Авторами, які досліджують тематику щодо евристичних методів аналізу в діяльності підприємств, є вчені, дослідники та практики з відповідної галузі. Серед них можна виділити таких авторів, як П. Друкер, І. Ансофф, М. Портер, П. Котлер, М. Хаммер, Д. Шеппард та багатьох інших [1, с. 29]. Оскільки тема досить широка, можливо, що деякі її аспекти можуть бути допрацьовані дослідниками. Наприклад, можна дослідити більш детально використання евристичних методів в діяльності підприємств конкретних галузей, або розглянути вплив